

БЕРЛІНСЬКИЙ ЗАКЛИК ДО ДІЙ КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО ЄВРОПИ

ПРЕАМБУЛА

2018 Європейський рік культурної спадщини [European Year of Cultural Heritage](#) знаменує собою поворотний момент для постійно зростаючого руху культурної спадщини в Європі. Ми повинні скористатися цим імпульсом, щоб ствердити і визначити позитивну та згуртовану силу спільної культурної спадщини і цінностей, щоб об'єднати громадян та спільноти Європи і надати глибшого значення всьому Європейському проекту. Час дій настав.

«Берлінський заклик до дій» презентували на Європейському саміті з культурної спадщини [European Cultural Heritage Summit](#) 22 червня 2018 року у Берліні три організації – співзасновники, а саме: Європа Ностра [EUROPA NOSTRA](#) – Голос культурної спадщини Європи, Німецький комітет з культурної спадщини ([DNK](#)), що виступає координатором Європейського року культурної спадщини у Німеччині, а також Прусська фундація з культурної спадщини ([SPK](#)), що базується у Берліні.

У рамках Європейського року культурної спадщини (EYCH) Перший саміт з культурної спадщини в Європі, який відбувся 18–24 червня 2018 року в Берліні, зібрав численних громадян та організації з усієї Європи. Серед них були представники установ, асоціацій, фондів та університетів, релігійних громад та об'єктів, де займаються питаннями культурної спадщини; архітектори, музейні фахівці, реставратори, майстри, художники, приватні власники історичних будинків та об'єктів спадщини, дослідники та вчителі; представники органів державної влади і фінансових установ; підприємці, стартапери, історики (мистецтва), журналісти, фотографи, студенти та молоді волонтери; разом з міністрами культури, мерами історичних міст, членами європейських, національних та регіональних парламентів, представниками установ ЄС, а також Радою Європи, ЮНЕСКО та ICCROM та багатьма мережами європейської спадщини.

«Берлінський заклик до дій» черпає своє натхнення та легітимність з досвіду, ентузіазму та залучення всіх тих жінок і чоловіків, які дбають про культурну спадщину (матеріальну, нематеріальну та цифрову) і присвячують свої знання, час та енергію як професіонали чи волонтери для забезпечення передачі цієї спадщини майбутнім поколінням. Економічна значущість їхньої роботи є значною; соціальна та культурна значущість є безцінною.

«Берлінський заклик до дій» також спирається на внесок та підтримку національних координаторів [EYCH national coordinators](#), членів комітету [EYCH Stakeholders Committee](#), а також членів Європейського альянсу спадщини [European Heritage Alliance 3.3](#).

Зараз ми закликаємо тих, хто дбає про минуле, сучасне та майбутнє Європи, підписати, підтримати та широко поділитися цим Берлінським закликом до дій.

БЕРЛІНСЬКИЙ ЗАКЛИК ДО ДІЙ

МИ: ГРОМАДЯНИ, ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ІНСТИТУЦІЇ, ЩО ПІДПИСАЛИСЯ НИЖЧЕ ... готові взяти на себе спільну відповідальність за розвиток згуртованої сили та потенціалу нашої спільної культурної спадщини для просування більш мирної, процвітаючої, інклюзивної та справедливої Європи. Сьогодні, в рамках Європейського року культурної спадщини ми маємо унікальну можливість вплинути на дебати про майбутнє Європи. У часи, коли основні європейські цінності поставили перед серйозними проблемами і навіть загрозами, ці дебати не можуть спиратися винятково на політичні, економічні чи безпекові засади.

Ми повинні «змінити тон» європейського наративу. Ми повинні поставити нашу спільну культурну спадщину, на належне їй місце: у самому центрі європейської політики та пріоритетів.

ЧОМУ? ТОМУ ЩО ...

1. Культурна спадщина робить нас європейцями, оскільки вона відображає наші різноманітні цінності, культури та пам'ять. Вона є справжнім втіленням європейської «єдності в різноманітності», допомагає нам протистояти силам, що роз'єднують і становлять небезпеку нашому суспільству;
2. Культурна спадщина охоплює багато пластів нашої ідентичності: місцевої, регіональної, національної та європейської; ці пласти є взаємопов'язаними і підсилюють один одного, і вони постійно розвиваються;
3. Культурна спадщина підживлює як відчуття приналежності до місцевої громади, так і почуття спільності та солідарності в Європі;
4. Культурна спадщина пов'язує покоління, оскільки вона відображає зв'язки та переміщення людей та ідей протягом багатьох століть спільної історії. Таким чином, вона слугує основою шанобливого та збагачувального діалогу та взаємодії в середині та між громадами в Європі, а також з іншими культурами світу;
5. Культурна спадщина забезпечує міст між минулим та майбутнім. Це дозволяє спиратися на культурні традиції та історію, а також допомагає заживлювати рани минулого та виправляти його злами. І одночасно надихає на постійну творчість та інновації. Отже, культурна спадщина є джерелом постійного навчання і натхнення й основою для активної та відповідальної громадськості;
6. Культурна спадщина є ключовим чинником сталого розвитку і посилення соціальної єдності, а також джерелом створення великої кількості корисних робочих місць як безпосередньо, так і опосередковано;
7. Культурна спадщина привносить гармонію і красу до життєвого середовища, як рукотворного, так і природного, і таким чином покращує благополуччя й якість життя.

Підтверджуємо – у рік, коли відзначається 70-та річниця Загальної декларації прав людини [Universal Declaration of Human Rights](#) – що право на культурну спадщину є фундаментальним правом людини. Підтверджуємо – у Європейський рік культурної спадщини – наші зобов'язання, що сформульовані у великій кількості відповідних політичних документів [relevant policy documents](#), і які прийняті багатьма європейськими та міжнародними організаціями. Зараз настав час перевести ці принципи до ефективних дій з потужними результатами для Європи та її громадян:

ДІЯ 1 СТВОРЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПЛАНУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Ми закликаємо до створення амбітного Європейського Плану дій щодо культурної спадщини як довгочасного надбання Європейського року культурної спадщини. Цей План дій, який вже оголошений у нещодавно прийнятій Європейській програмі розвитку культури [New European Agenda for Culture](#), має бути підготовленим та впровадженим з повним залученням усіх зацікавлених державних і приватних структур, включно з громадянським суспільством. Він має бути цілісним і взаємопов'язаним з іншими ключовими політичними програмами та пріоритетами ЄС, повністю узгодженим з недавніми висновками Ради ЄС [conclusions of the EU Council](#). Ми маємо на увазі цілі та політичні сфери, такі як соціальна єдність, регіональний розвиток, містобудування, розвиток сільської місцевості, навколишнє середовище, морська та туристична галузі, програма сталого розвитку та адаптація до кліматичних змін, дослідження та інновації, цифрові стратегії, освіта та навички та, звичайно ж, молодь. Крім того, План дій повинен мати сильний зовнішній вимір, оскільки Європейський Союз має також брати на себе глобальну відповідальність і підтримувати партнерів за кордонами ЄС. Отже, План дій має бути співзвучним Конвенції Фаро Ради Європи про цінність культурної спадщини для суспільства [Faro Convention on the Value of Cultural Heritage for Society](#), суголосним з нещодавною Європейською стратегією культурної спадщини для 21 століття [European Heritage Strategy for the 21st century](#), а також з Порядком денним ООН в області сталого розвитку на період до 2030 року [UN Agenda 2030 for Sustainable Development](#).

ДІЯ 2 ВИЗНАННЯ СПАДЩИНИ ЯК ПРІОРИТЕТУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СТРАТЕГІЇ ТА ФІНАНСУВАННЯ

На підтримку майбутнього Європейського плану дій щодо культурної спадщини ми закликаємо інституції ЄС повністю визнати культурну спадщину як стратегічний пріоритет у майбутніх стратегічних програмах [up-coming policy programmes](#), а також у новій багаторічній фінансовій структурі ЄС [EU's new multi-annual financial framework \(2021–2027\)](#). Це сприятиме необхідним інвестиціям до людського і культурного капіталу Європи та популяризації цінностей Європи. Одночасно ми зобов'язуємося продовжувати підвищувати обізнаність щодо численних цінностей та переваг [multiple values and benefits](#) культурної спадщини Європи. Це особливо важливо з огляду на майбутні вибори до Європейського парламенту в травні 2019 року та наступне призначення нової Європейської комісії.

ДІЯ 3 ЗВЕДЕННЯ МІСЦЕВИХ, НАЦІОНАЛЬНИХ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ МОСТІВ

Різні рівні управління є ключовими для розкриття повного потенціалу культурної спадщини як стратегічного ресурсу для суспільства, економіки, культури та навколишнього середовища. Тому ми закликаємо всі держави, регіони та міста Європи продовжувати розробку цілісних і амбітних стратегічних планів дій щодо культурної спадщини. Ми також закликаємо їх посилити діалог та співпрацю, як з відповідними європейськими та міжнародними організаціями, так і з громадянським суспільством. У такий спосіб забезпечувати, щоб стратегічні плани дій, прийняті різними рівнями управління – від місцевого, національного до європейського – доповнювали один одного і були послідовними.

ДІЯ 4 ЗБЕРІГАННЯ І ПЕРЕДАЧА НЕЗАМІННОГО

Культурна спадщина унікальною і незамінною. Однак, вона є часто уразливою і навіть знаходиться під загрозою зникнення. Тому наше колективне завдання полягає у збереженні цього скарбу, щоб передавати його для подальшої ним насолоди та використання майбутнім поколінням. Ми маємо нарощувати необхідні людські та фінансові ресурси та інвестувати у навички та розбудову потенціалу для забезпечення належного збереження, розвитку та передачі нашої спадщини як фізично, так і цифровою формою. До цього процесу треба у повному обсязі залучати університети та дослідницьку спільноту, розвивати інноваційні бізнес-моделі та стимулювати творчу синергію між спадщиною та мистецтвом. Ми також маємо визнати цінність нематеріальних виразів спадщини, які постійно розвиваються і збагачують суспільство та життєве середовище.

Дія 5 ІНВЕСТИВАННЯ ДО ЯКІСНОЇ, ОРІЄНТОВАНОЇ НА КУЛЬТУРНУ СПАДЩИНУ РЕГЕНЕРАЦІЇ

Ми повинні забезпечити відповідні державні та приватні інвестиції до якісної, орієнтованої на культурну спадщину регенерації наших міст та сільських місцевостей на основі творчості, інновацій та адаптивного повторного використання; беручи натхнення у принципах високоякісної “Baukultur”, як сформульовано у Давоській Декларації [Davos Declaration](#), що була прийнята на самому початку Європейського року культурної спадщини; і збагачуюся активною участю громадян, громад та організацій громадянського суспільства. У такому контексті ми вітаємо творчу та шанобливу взаємодію між захистом побудованої спадщини та сучасними внесками до нашого побудованого середовища, які сприяють спадщині завтрашнього дня.

Дія 6 СПРИЯННЯ КРАЦЬОМУ ПІЗНАННЮ ТА ГЛИБШОМУ РОЗУМІННЮ

Культурна спадщина має посідати набагато важливіше місце у навчальних заходах – як формальних, так і неформальних – для будь-якого віку. Це стимулюватиме більшу суспільну заангажованість захисту та передачі культурної спадщини. Особлива увага повинна приділятися вивченню історії та інтерпретації спадщини у ширшому контексті минулого, сьогодення та майбутнього Європи. Це забезпечить громадян Європи, особливо дітей та молодь, необхідними інструментами для глибокого розуміння поточних зустрічей та обмінів у Європі, а також між Європою та іншими культурами світу. Такі заходи допоможуть налагодити поважніші та змістовніші стосунки між людьми та місцями, де вони живуть, працюють чи відвідують. Це також сприятиме кращому розумінню, повазі та залученню нових мешканців до Європи.

Дія 7 ВИКОРИСТАННЯ РУШІЙНОЇ СИЛИ

Європейський рік культурної спадщини надав імпульс до широкої мобілізації щодо культурної спадщини в Європі. Тепер потрібно зміцнювати та покращувати синергію між самим широким спектром публічних і приватних зацікавлених сторін, включаючи відповідні європейські та міжнародні організації та громадянське суспільство. Для цього треба знайти адекватну формулу для більш постійної платформи зі збору знань, створення потенціалу та координації адвокації культурної спадщини в Європі.

Берлін, 22 червня 2018 року

Берлінський заклик до дій можна підписати на сайті Europa Nostra :
www.europanostra.org/berlin-call-action

